

Hogyan döntenek a bíróságok a külföldi jog alapján?

Hazai bíróságok előtt folyamatban lévő perekben is időnként előfordul, hogy a külföldi jog alapján kell döntést hozni. Ennek sokféle oka lehet, de a leggyakoribb eset talán az, amikor a peres felek a szerződésükre vonatkozóan a külföldi jog alkalmazását kötötték ki.

Az ilyen esetekre a nemzetközi magánjogról szóló 2017. évi XXVIII törvény (Nmjtv.) a bíróság feladataként rögzíti a külföldi jog tartalmának a megállapítását. Ehhez a bíróság bármely eszközt igénybe vehet, így különösen a felek előterjesztéseit, a szakvéleményt, vagy az igazságügyért felelős miniszter erre vonatkozó tájékoztatását, ami a gyakorlatban a minisztérium által a londoni egyezményen keresztül beszerzett jogsegélyt jelenti az adott ország társszervétől.

A fentiekből adódik, hogy a bíróság feladata hivatalból eljárni a külföldi jog megállapítása érdekében. A külföldi jog meghatározására vonatkozó kötelezettség bíróság általi megszegésének tipikus következménye, hogy a fellebbviteli bíróság új eljárást rendel el, amelyben a korábban eljárt bíróságnak a mulasztást pótolnia kell. A bírói gyakorlat alapján az is világos, hogy a külföldi jog tartalmának megállapítása nem csak az adott alkalmazandó jogszabály meghatározását jelenti, hanem azon felül az arra vonatkozó felsőbb bírósági gyakorlat és adott esetben kommentárokból, jogirodalomban megjelenő álláspontokról való tájékozódást is magában foglalja.

A külföldi jog megállapításának eszközei a következők:

- (i) Felek előterjesztései
- (ii) Szakvélemény
- (iii) Igazságügyért felelős miniszter megkeresése (mint említettük, ez a gyakorlatban a Londoni Egyezményen keresztül történő jogsegélyt jelenti)

A joggyakorlat ugyancsak felhívja a figyelmet arra, hogy az Nmjtv. által meghatározott eszközök egyrészt nem kimerítő jellegűek, másrészt nem jelentenek sorrendiséget. A bíróság bármely eszközt igénybe vehet a külföldi jog megismerése és az eljárás ésszerű időn belül történő befejezése érdekében. Akár maga is közvetlenül megismerheti a külföldi jog tartalmát, ha például elérhető az adott ország releváns joganyaga a bíróság által ismert nyelven. Erre utal a Fővárosi Ítéletábrla Pf. 6.20.666/2003/3. számú döntésében, amikor úgy fogalmaz, hogy nem kell a külföldi jog felől tájékozódni, ha a bíróság azt ismeri. A bíróság ugyanakkor egyformán támaszkodhat a fél előadására is, amely esetben szakértőt sem szükséges igénybe vennie. Erre utal a Kúria Gfv. 30.248/2015/10. számú döntése, amelyben az eljáró tanács megjegyzi: „nem szükséges szakértő igénybevétele, ha a külföldi jog tartalma a rendelkezésre álló tájékoztatás alapján kellő bizonyossággal megállapítható”.